

Polisinspektör Tryggve Midtgaard stod utanför receptionen på den lilla campingen och rökte en cigarett. Fallet med den svenska laxfiskaren var i praktiken avslutat men det förbryllade honom fortfarande.

Den döde hette Gösta Löwenström och för tre dagar sedan hittades han drunknad. Iförd vattenfyllda vadarbyxor, flugfiskeväst och andra fiskeattiraljer drogs han upp ur Lortälvas strida och kalla vatten. Hans flugspö återfanns i poolen där han brukade fiska, vadarstav och ryggsäck på stranden strax bredvid. En tragisk men normal drunkningsolycka om det inte vore för en sak. Ett norskt par, Trine och Ole Sätermo, hade hört hans sista ord och de kunde gå ed på att mannen ropat: ”Hjälp! (host)...dränker mig..(host)...är bunden...(host)(host)”. Mer hade de inte kunnat höra. Det var bara hans huvud de ibland kunde se då strömmen svepte honom förbi campingen, vidare nerför älven. Att de inte sett mannens armar och händer var märkligt. Helt klart var att han inte var bunden då han drogs upp. Tryggve hade noga undersökt om armarna ändå kunnat sitta fast, kanske hade han trasslat in sig i en gammal fiskelina eller ett nät, men han kunde inte finna spår av det.

Polisinspektör Midtgaard slängde cigarettens i en askkopp, satte sig på trappen till en hytta och läste för sista gången igenom anteckningarna i sin notatbok. Gösta Löwenström var 62 år och jobbade som väktare i Uppsala. Hängiven laxfiskare som i 29 år besökt Lortelva varje sommar för fiska. Skicklig fiskare och otroligt envis. Dagen då han dog hade han som vanligt stigit upp klockan sju och efter en lätt frukost begett sig till Jokerkulpen. Den ligger 600 meter uppströms campingen och är för övrigt en mycket god fiskeplats. Ungefär klockan 12 kom hans fru Terese med varm lunch som mannen åt vid älven. När hon begett sig iväg tog Gösta som vanligt en tupplur på ett liggunderlag i en vindskyddad försänkning, de som använde båtar i älven brukade dra upp dem här. Det hårt slitna liggunderlaget hittades förresten senare flytande i älven. Hade detta varit en vanlig dag hade han sedan fiskat fram till klockan två på natten med ett kort avbrott för middag. Fem personer på väg nerströms passerade honom under hans vilostund, de kunde alla bekräfta att han låg och sov på sin vanliga plats. Först hans fru som gått ett stycke uppströms för att titta efter svamp, hon passerade sin sovande man på väg tillbaka till campingen cirka 12:30. Ungefär en 10 minuter senare kom en lokal fiskare, Bernt Pedersen. Efter ytterligare 10 minuter följdes han av en tysk turist, Günther Schmidt. De två som sist passerade, då var klockan närmare två, var det norska par som strax därpå skulle se honom svepas förbi av strömmen.

Ola och Trine Sätermo avskrev Tryggve snabbt. De hade kommit till campingen samma dag och hade inte sett Gösta Löwenström innan de såg honom sova på stranden. Då var hans fru, Terese, mer intressant. Född 1965 i Granö, Västerbotten, hade hon som ung gift sig med den äldre Gösta. Paret var barnlöst och äktenskapet inte alltför lyckligt. Terese skulle nu få ärva både skog och en icke föraktlig summa pengar, det skulle kunna vara ett motiv. Ett äktenskapsförord gjorde nämligen att vid skilsmässa skulle hon inte få ett öre, vid makens död tillföll däremot allt henne. Blek men samlad hade hon svarat på hans frågor och sedan begett sig hem till Uppsala.

Tryggve tände en ny cigarett. Han fiskade inte mycket själv, bara ibland efter torsk utanför hyttan i Oslofjorden. Hans erfarenhet var dock att fiskare är mycket sympatiska människor, möjligen med undantag för några lokala fiskare han mött i Halden. Gösta Löwenström spelade dock i en helt annan division än Haldenfiskarna. Aldrig hade han stött på en människa som så snabbt gjort sig till ovän med alla och envar. Att Terese stått ut med honom var en gåta, säkert hade hon ofta fått en släng av slev. Dagen innan han dog var han inblandad i två våldsamma gräl, i båda blev han dessutom hotad till livet. Ett var med den lokale

ordföranden i Jägar och fiskeföreningen, det andra var med en tysk husbilsägare. Namnen på de två som hotat att ta livet av honom var Berndt Pedersen och Günther Schmidt.

Poliskommissarie Tryggve Midtgaard hade talat med båda och det var ingen vacker bild de gav av den döde.

- Däven steike, han var en satans hestekuk og ett stort rasshöl. Han vägre å rullere, stod still å fiske på den samme plassa i kulpen fra morgen till kväll, ga ingen annan mulighet å komme till. E sikker på att han fiska mer än kvota på to lax per døgn. Vägre å desinficera fiskeutstyret sitt gjorde han osså, vi har jo ikke gyro i elva, mente att allt utstyre hans var tørrt. Gammel-Erik i svarte helvete, då jag hørte om det blev jeg skikkelig sint, de var de vi kranгла om. Det ska då satan ikke komme en satans svensker å ødelegga elva våres! Det er sant nok att jeg love å stikke kniva i han, men jeg hade ikke no me drukningen hans å gøre. Jag jobbet i butikken hele den dagen, de kan dere chekke. De var satan ikke en dag i fortid som han døye. Den kvälla han dog drakk vi oss dritings i jäger och fiskerföreninga.

- Han var ein richtig teufel, sehr schlim mensch. Herr Löwenström ansträngde sig för att i varje samtal påminna om das verdammtes krieg. Varje morgen hälsade han mig med lyft arm, ”Heil Hitler” och ihopslagna klackar. Kvällen innan han dog bjöd jag in Herr und Frau Löwenström på middag, vi skulle ha det gemütlich och prata fiske, tänkte att han skulle bli vänligare sinnad efter det, Potztausend! Det enda som hände var att han drack min öl och förolämpade mig. Terese, sehr nettes mensch, försökte lugna honom men det gick inte. Efter middagen visade jag min karpfiskeutrustning, har alltid med mig alla saker i husbilen, och bilder på meine gefangte karpfen. Han skrattade, kallade karpmete för ett fiske för schlappschwanz. Det som fick bågaren att rinna över var när han kallade mein Lottie, ein wunderbares spiegelkarpf, för en fet sugga som han skulle slå ihjäl om han fick henne på kroken. För de orden måste han dö! Säga så om Lottie, meine lieblich! Det var då jag tappade behärsningen och försökte strypa honom, Gry vaknade av bråket och tillkallade polis.

Poliskommissarie Midtgård kliade sig på det snaggade huvudet. Det var tre personer som låg närmast till hands att misstänka: Bernt Pedersen, Günther Schmidt och Terese Löwenström. En förbannad norsk laxfiskare, en förödmjukad tysk karpmetare och en hunsad fru, alla hade de tillräckliga motiv. De hade dock kommit ner till campingen minst en halvtimme innan Trine och Ola slog larm. Alla tre hade befunnit sig på den andra sidan älven vid tidpunkten för Göstas död. Bernt hade jobbat på lagret i den lokala butiken, Günther hade deltagit i en grilllunch tillsammans med några andra tyska husbilsägare. Terese Löwenström hade tagit en kopp snabbkaffe när hon kom tillbaka till campingen, sedan som vanligt gett sig ut på sin dagliga löptur på andra sidan älven. Bron som de tre begagnat sig av låg strax nedanför campingen. Det fanns ingen annan väg över, i alla fall inte inom ett par mils omkrets. Att vada över älven var omöjligt, särskilt nu då det var så mycket vatten. Flera vittnen kunde bekräfta att de gått över bron, däribland den charmerande ägaren till campingen, Gry Haugen. Hon kunde också berätta skälet till att Gösta inte blev portförbjuden vid älven. För 40 år sedan hade han i förskott betalat hennes far för få fiska två veckor per under de närmsta 50 åren.

Det pep till i Poliskommissariens mobil. Det var ett sms från en kollega, rättsmedicin hade inte hittat spår av läkemedel, narkotika eller annat som tydde på oegentligheter. Tryggve stoppade med en suck tillbaka mobilen i fickan. Drunkning på grund av olyckshändelse för det bli, tänkte han. På väg till bilen nickade han en hälsning till en väderbiten man med grått skägg som satt på trappen till sin hytta och drack kaffe. Om han skyndade sig lite skulle han hitta med planet 14:10 tillbaka till Oslo. Med en rivstart lämnade hyrbilen campingen och

ungefär samtidigt slutade Poliskommissarie Tryggve Midtgård att fundera över fallet med Gösta Löwenström.

När dammet lagt sig drack Hans Eriksson från Luleå ur kaffet och tände pipan. Han sög och puffade, rökmolnen steg upp över hans blekta fiskehatt. Han var pensionerad trädgårdsmästare sedan tre år tillbaka, habil schackspelare och inbiten laxfiskare. Igår, innan han somnade, hade bitarna fallit på plats. Det var kaffet som satte honom på rätt spår och gav honom den första pusselbiten.

Den andra pusselbiten var det faktum att Gösta inte hade använt sina armar. Plötslig sjukdom verkade inte troligt, var tillståndet så allvarligt att han inte kunde lyfta en arm borde han också haft svårt att ropa. En skada kunde i och för sig satt en arm ur funktion, men båda? Hans Eriksson funderade så här: En man ropar att man dränker honom och att han är bunden, man ser inte hans armar eller ben men när man hittar honom finner man inget rep eller snöre. Vad är den logiska förklaringen? Jo, han var bunden men repet försvann. Lösningen heter PVA och Hans Eriksson hade läst om det i en fisketidning. Ett snöre i detta material är starkt så länge det är torrt men efter 10 minuter i vatten är det helt upplöst. Materialet är välbekant för karpfiskare men okänt för de flesta laxfiskare. Helt säkert hade Günther sådant snöre i sin arsenal. Gösta var säkert mer eller mindre medvetlös efter de hårda fiskepassen och en god lunch. Någon passade då på att binda armar och ben med PVA-snöre, lossade kanske också på vadarbyxorna så att vattnet lättare skulle komma in. Att vadarstaven låg på land talade för detta scenario, det var inte troligt att Gösta skulle ha vadat ut i älven utan den.

Liggunderlaget var nyckeln till hur han hamnade i vattnet. Bevisligen hade ingen av de närmast misstänka befunnit sig på den sidan älven då Gösta hamnade i vattnet. Älven var dock inte bredare än att man kunde kasta över en sten. Det skulle vara möjligt att knyta ett antal fiskelinor i fotänden på liggunderlaget, fästa dem i något och kasta över dem till andra sidan. Rimligen var allt detta utfört när det norska paret passerade, kanske satt mördaren redan på andra sidan och väntade på att de skulle passera.

Mördaren borde vara Berndt, Günther eller Terese. De hade alla tre passerat platsen där Laxfiskare Löwenström sov sin sista jordiska sömn, alla tre hade haft möjlighet att binda honom, kasta över linorna och sedan från andra sidan dra ner liggunderlaget och Gösta i den djupa, kalla kullen.

Han hällde upp det sista av kaffet ur den sotiga pannen. Är man uppvuxen på landsbygden och på fisketur så dricker man kokkaffe. Det var en tumregel som oftast stämde. Hans Eriksson gjorde så själv: till vardags använde han kaffebryggare, när han fiskade trangiakök och kokkaffe. Så vitt han mindes brukade Fru Löwenström också göra det, dock inte den här speciella dagen. Det enda skälet att använda frystorkat surrogat som han kunde tänka sig var brådska. I det här fallet brådska för att hinna dra ut sin man i vattnet innan han vaknade. Säkert hade hon läst i sin mans fisketidningar om PVA och kände igen det bland Günthers utrustning. Fiskelina kunde hon säkert finna i sin mans packning.

Hans Eriksson kliade sig i skägget. Vad skulle han göra? I ena vågskålen låg mordet, i den andra det faktum att Löwenström var en elak jäkel som terroriserade sin omgivning, ockuperade en kulp, tog mer än sin kvot, skräpade ner och var ett hot mot den gyrofria älven. Mannen var helt enkelt dålig människa och en ond laxfiskare. Det var när han formulerat det sista som han bestämde sig. Som man sår får man skörda, tänkte Hans Eriksson, tog spöet och började gå mot den nu lediga Jokerkullen.

